

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/29/2020
Identifikačné číslo spisu:	8118216771
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8118216771.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, Žilina, proti žalovanému: Z. C., bývajúci L. XXX, o zaplatenie 295,42 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9 Csp 227/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19 Co 58/2019 zo 7. novembra 2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 7. februára 2019 č. k. 9 Csp 227/2018-202 I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 145,42 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku; II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol; III. určil, že zmluvná podmienka obsiahnutá v bode 3.12 Všeobecných obchodných podmienok Prima banky Slovensko, a.s. účinných od 13.1.2018 v znení: „Pri zúčtovaní poplatkov môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby „Úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu.“ je pre svoju neprijateľnosť neplatná; IV. určil, že zmluvná podmienka obsiahnutá v bode 8.12 Všeobecných obchodných podmienok Prima banky Slovensko, a.s. účinných od 13.1.2018 v znení: „Po zániku nároku čerpať povolené prečerpanie (zrušením limitu, výpoveďou alebo odstúpením) sa vyčerpané a nevrátené peňažné prostriedky považujú za nepovolené prečerpanie bežného účtu, s čím je spojená povinnosť platiť úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu a zaplatiť zmluvnú pokutu.“ je pre svoju neprijateľnosť neplatná; V. určil, že zmluvné podmienky obsiahnuté v Sadzobníku poplatkov Prima banky Slovensko, a.s. účinných od 17.11.2012 uvedené v bode 4. Depozitné produkty - Ostatné poplatky v znení: „Upomienka pri nepovolenom prečerpaní účtu - 15 €; výzva pri nepovolenom prečerpaní účtu - 30 €“, uvedené v bode 5. Povolené prečerpanie na účte „Upomienka - 15 €, výzva - 30 €“ sú pre svoju neprijateľnosť neplatné; VI. určil, že zmluvné podmienky obsiahnuté v Sadzobníku poplatkov Prima banky Slovensko, a.s. účinných od 1.4.2013 uvedené v bode 4. Depozitné produkty -

Ostatné poplatky v znení: „Upomienka pri nepovolenom prečerpaní účtu - 15 €; výzva pri nepovolenom prečerpaní účtu - 30 €“, uvedené v bode 5. Povolené prečerpanie na účte „Upomienka - 15 €, výzva - 30 €“ sú pre svoju neprijateľnosť neplatné; VII. určil, že zmluvné podmienky obsiahnuté v Sadzobníku poplatkov Prima banky Slovensko, a.s. účinných od 1.1.2018 uvedené v bode 4. Depozitné produkty - Ostatné poplatky v znení: „Výzva pri nepovolenom prečerpaní účtu - 30 €, uvedené v bode 5. Povolené prečerpanie na účte „Výzva na splatenie nepovoleného prečerpania účtu - 30 €“ sú pre svoju neprijateľnosť neplatné; VIII. určil, že žalobca nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Rozsudok právne zdôvodnil ustanoveniami § 708 ods. 1 a § 710 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, § 53 ods. 1, 2 a 5, § 153 ods. 3 a 4 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej tiež „Občiansky zákonník“) a § 1 ods. 2 a 5, § 2, § 5 ods. 2, § 10 ods. 1, § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z. z.“). Vecne dôvodil, že žalobca (ďalej aj „banka“) a žalovaný uzavreli 12. decembra 2012 zmluvu o spolupráci pri poskytovaní bankových produktov a služieb, predmetom ktorej bolo zriadenie osobného účtu žalovanému (ďalej len „zmluva o bežnom účte“), Zmluvu o vydaní a používaní platobnej karty a Zmluvu o poskytovaní služieb elektronického bankovníctva a 8. marca 2013 Zmluvu o povolenom prečerpaní (poskytnutie úverového limitu do 210 eur) s tým, že vyčerpané prostriedky sa budú úročiť úrokovou sadzbou 19,90 % ročne. Súčasťou zmlúv boli aj všeobecné obchodné podmienky žalobcu. Zo zmluvy o bežnom účte nevyplýva, že rôzne poplatky účtované bankou budú vykazované na tomto účte tak, že vznikne nepovolené prečerpanie. Vytváranie nepovoleného debetného zostatku na bežnom účte (účtovaním úrokov a poplatkov na ťarchu účtu žalovaného), ktorý banka úrokuje vysokým úrokom vo výške 28 % ročne, napriek tomu, že klientovi žiadne peňažné plnenie vo forme napr. úveru neposkytuje, je v neprospech žalovaného (spotrebiteľa) a ide o neprijateľnú podmienku. Druhým, rovnako nezákonným spôsobom vytvorenia nepovoleného debetu je zrušenie limitu povoleného prečerpania alebo iný dôvod jeho zániku a automatické vytvorenie nepovoleného prečerpania. Pokiaľ išlo o upomienky banky súd prvej inštancie konštatoval, že tieto majú v prejednávanej veci jednoznačne sankčný charakter, čo treba považovať za neprípustné (rovnako ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku). Navyše sú netransparentne uvedené iba vo všeobecných úverových podmienkach a nie priamo v zmluve. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak tieto sú poskytované vo vlastnom záujme dodávateľa. Podľa názoru súdu prvej inštancie sa z poplatku stal v rozpore s jeho podstatou nástroj zisku. Žalobcovi priznal právo na vrátenie sumy, ktorá predstavuje rozdiel medzi debetnými a kreditnými operáciami zníženú o neuznanú sumu poplatkov za upozornenie a poplatku za výzvu vo výške 145,42 eur. Súd prvej inštancie vyslovil, že zmluvná podmienka týkajúca sa poplatkov za upomienku a výzvu je neprijateľná podľa § 298 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ustanoveniami § 251, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a vecne pomerným úspechom žalovaného, ktorému však v konaní žiadne trovy nevznikli.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 7. novembra 2019 sp. zn. 19 Co 58/2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že nebolo možné žalobcovi priznať nárok na ním žiadané poplatky á 15 eur za 8 upomienok, poplatok za výzvu 30 eur a 28 % ročne úroky, nakoľko žalobcovi nárok na uvedené nevznikol, nakoľko zo Zmluvy o povolenom prečerpaní na účte z 8. marca 2013 tieto nevyplývajú a poukazovanie na VOP a Sadzobník samo o sebe nemôže byť dôvodom na oprávnenosť žiadaných súm. Žalobca nepreukázal, aby či už VOP, či Sadzobník, boli žalovanému predstreté s možnosťou sa s nimi riadne oboznámiť, aby došlo ku konsenzu strán sporu o nich, prípadne aby bolo možné žalovaným ovplyvniť ich znenie. Jednostranne pripravené podmienky dodávateľom, bez možnosti ich spotrebiteľom ovplyvniť, nemôžu byť súdom akceptované, ak spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa, kedy sú

neprijateľné, a preto neplatné. Iba odkaz na úpravu uvedeného vo VOP a Sadzobníku nepostačuje. Podľa odvolacieho súdu ani z jedného listinného dôkazu predloženého žalobcom na preukázanie tvrdenia, že bolo dôvodné uplatňovať od žalovaného pri prekročení povoleného limitu sankciu vo výške 28% úrokov z istiny nevyplyva. S poukazom na výklad smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách Súdny dvor uzavrel, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď zamietol nárok žalobcu na priznanie sumy 150 Eur a úroku vo výške 28 % z istiny, pretože na ich priznanie totiž nebol zákonný dôvod.

2.2. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcu proti výroku súdu prvej inštancie o neplatnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa vzniku nepovoleného prečerpania a povinnosti platiť úrok pri nepovolenom prečerpaní odvolací súd uviedol, že už v rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 9 C 113/2015 bola vyslovená neprijateľnosť tejto zmluvnej podmienky. Napriek tomu žalobca v priamom rozpore so zákonom na základe tejto podmienky nielenže účtoval žalovanému úroky, ale takto nezákonne zaúčtované úroky si uplatňuje v súdnom konaní. Uvedené konanie žalobcu vyhodnotil odvolací súd za odporujúce zákonu, ktorému nemožno priznať právnu ochranu.

2.3. Pokiaľ išlo o výrok týkajúci sa povinnosti platiť úrok pri nepovolenom prečerpaní bežného účtu po zániku nároku čerpať povolené prečerpanie, odvolací súd konštatoval správnosť záveru súdu prvej inštancie, že uvedená podmienka spôsobuje značnú nerovnováhu v zmluvnom vzťahu v neprospech spotrebiteľa. Podľa odvolacieho súdu sa jedná o sankčné mechanizmy, ktoré musia byť súčasťou zmluvy v užšom zmysle (ako to správne konštatoval súd prvej inštancie) a nielen Všeobecných obchodných podmienok. Tým, že žalobca ukladá povinnosť platiť úrok pri nepovolenom prečerpaní a platenie zmluvnej pokuty, pritom umelo vytvára stav nepovoleného prečerpania, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá nemôže požívať právnu ochranu.

2.4. Pokiaľ išlo o pohľadávku žalobcu predstavujúcu poplatky za upomienky a výzvy, odvolací súd uviedol, že poplatok za upomienky a výzvy nemôže mať sankčný charakter. V opačnom prípade by totiž mal povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné, netransparentné. Poplatok za upomienku nemožno chápať ani ako poplatok za službu, plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 350/2012 zo dňa 22.05.2014.

2.5. Podľa názoru odvolacieho súdu by žalobcovi bolo možné priznať len náhradu skutočne vynaložených nákladov spojených so zasielaním upomienok, výziev, žalobca však v konaní nepreukázal, či a v akej výške mu vznikli náklady v súvislosti so zasielaním upomienok a výziev. Poplatkové zaťaženie spotrebiteľa bez poskytnutého protiplnenia banky bolo z pohľadu odvolacieho súdu potrebné za daného stavu vyhodnotiť ako neprijateľné.

2.6. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP s odôvodnením, že žalovaný bol úspešný, no v priebehu odvolacieho konania mu žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v potvrdzujúcej časti o neprijateľnosti zmluvných podmienok podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodňoval § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Navrhol zrušenie rozsudkov nižších súdov. Za rozhodujúcu právnú otázku považoval, či je možné vznik negatívneho disponibilného zostatku na bežnom účte žalovanej osoby a nároky z neho vyplývajúce subsumovať pod právnú úpravu § 2 písm. f/ a § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. a zároveň, či je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá účelom zodpovedá zneniu týchto zákonných ustanovení. Poplatky súvisiace so spotrebiteľským úverom predstavujú bežnú časť ceny úveru, na ktorú sa v súlade s § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nevzťahuje súdny prieskum jej primeranosti. Uviedol, že poplatok za upomienku predstavuje skutočnú náhradu nákladov banky, ktoré jej vznikli v súvislosti s omeškaním dlžníka, najmä náklady za vyhotovenie a zaslanie upomienky, náklady spojené so zasielaním informácií do úverového registra, sledovania správania dlžníka a podobne. Poplatok za upomienku podľa názoru žalobcu predstavuje službu klientovi, ktorej účelom je v dostatočnom časovom predstihu informovať dlžníka o omeškaní a negatívnych následkoch nesplácania úveru. Upomienka a cena za ňu je v zmluve jasne vyjadrená a poplatok za vystavenie upomienky je v bankovníctve bežnou praxou. Záverom doplnil, že predmetný

poplatok uhrádza dlžník iba v prípade omeškania so splácaním dlhu, t. j. iba v prípade delikventného správania sa dlžníka, ktoré je pre veriteľa neakceptovateľné.

4. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 419 CSP). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone (§ 421 ods. 1 CSP), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 420 CSP).

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 422 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

10. Podľa § 422 ods. 2 CSP, na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

11. Žalobca vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP pričom uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

12. Práve odcitované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci tzv. majetkovým cenzom (ratione valoris), preto dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci nie je možný, ak peňažné plnenie, ktorého sa rozhodnutie odvolacieho súdu týka, v sporoch s ochranou slabšej strany (ako v danom prípade, keďže sa jedná o spotrebiteľský spor) neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy.

13. V prejednávanej veci sa žalobca meritórne domáhal zaplata peňažnej sumy 295,42 eur od žalovaného titulom dlžnej sumy (nepovoleného prečerpania a poplatkov) na účte, ktorý zriadil pre žalovaného žalobca. Súd prvej inštancie okrem meritórneho rozhodnutia vo veci (výrok I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie), určil vo výroku III. až VII. rozsudku aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky ohľadne poplatkov a úrokov nepovoleného prečerpania. Odvolací súd na základe odvolania podaného žalobcom do výrokov III. až VII. rozsudku súdu prvej inštancie, podrobil odvolaciemu prieskumu aj predmetný výrok súdu prvej inštancie o určení neprijateľnosti týchto zmluvných podmienok. To však neznamená, že v prípade, keď odvolací súd v napadnutom rozhodnutí potvrdil výrok súdu prvej inštancie o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, nejedná sa už o spor o zaplata peňažného

plnenia. Tu treba vziať na zreteľ, že v prejednávanej veci išlo o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez návrhu súdom, nakoľko túto možnosť súd môže, ale aj nemusí využiť. Preto nemožno podľa názoru dovolacieho súdu považovať predmetné výroky III. až VII. rozhodnutia súdu prvej inštancie za čiastkové konanie vo veci samej, ktoré by bolo možné v tejto časti zastaviť, nakoľko uvedené určenie nie je právnym predmetom sporu. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikát R 63/2014 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 4/2014.

14. V danom prípade bola žaloba podaná na súde prvej inštancie 30. novembra 2018. Podľa ustanovenia § 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 278/2017 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2018 (ďalej len „nariadenie“) suma minimálnej mzdy na rok 2018 sa ustanovuje na 480 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou; jej dvojnásobok (§ 422 ods. 1 písm. b/ CSP) je 960 eur.

15. Žalobca sa v tomto konaní domáhal zaplatenia sumy vo výške 295,42 eur. Súd prvej inštancie mu priznal 145,42 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Samostatnými výrokmi určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorá sa týkala žalobcom uplatnených poplatkov a úrokov pri nepovolenom prečerpaní účtu. Žalobca podal odvolanie do zamietajúcej časti rozhodnutia súdu prvej inštancie ako i v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky; odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil. Odvolací súd teda rozhodol o peňažnom plnení vo výške 150 eur. Je zřejmé, že dovolanie žalobcu smeruje proti výroku rozsudku dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcim dvojnásobok minimálnej mzdy.

16. Prípustnosť dovolania žalobcu je s prihliadnutím na uvedené vylúčená priamo zo zákona ustanovením § 422 ods. 1 písm. c/ CSP, pretože ide o tzv. bagateľný spor, pri ktorom je dovolací prieskum v zmysle vyššie uvedeného neprípustný.

17. Najvyšší súd preto vychádzajúc z úpravy pojatej do ustanovenia § 422 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

18. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.